

Midden in de Week, nummer 87 30 november 2022

Midden in de Week, een persoonlijke nieuwsbrief van de Westzeedijk in Rotterdam. Met enige regelmaat verstuur ik die. Over wat ik zo allemaal doe en van plan ben en heb meegemaakt. Met enige regelmaat, om de zoveel weken.

Kerkdiensten

Zondag 4 december, Vroegdienst Laurenskerk, Rotterdam, 9.00u 2 Advent

Zondag 11 december, Maranathakerk, den Haag, 10.30u 3 Advent

Zondag 18 december, Fonteinkerk, Rotterdam-Hillegersberg, 10.00u 4 Advent

Geschilderd

Nog wat geschilderd de laatste tijd? Zeker, een aquarel dit keer, bij ons om de hoek, boven op 'de Heuvel' aan de Maas, onder de geel gelouterde lindenbomen. Rotterdam is niet zo'n heel romantische stad, maar hier is een prachtige contrast tussen dromerigheid onder de bomen en de weidsheid van de wereld van de overzijde van de zee. Aquarel op papier A4 formaat.

Rome

We zijn er vaak geweest, in de stad der steden, Rome. Elke dag tien kerken, je doet het met gemak. Dan zijn er nog de musea, de opgravingen, de parken vol met monumenten, de Tiber, en de terrasjes... Rome, eindeloos vaak geplunderd, maar nog steeds een etalage van de cultuur van de Pax Romana en de ooit ongedeelde Kerk. Voor een gemengd publiek in gebouw de Heuvel, aan het Grotekerkpein in Rotterdam, houd ik op dinsdag 13 december een verhaal met plaatjes over deze stad. Vanaf 10.30u

Coventryberaad in Oosterbeek.

We waren in Oosterbeek, in een landschap van bijna on-nederlandse landelijkheid. 'We' dat zijn bidders voor Peace and Reconciliation uit Arnhem, Nijmegen, Wageningen, Enschede, Middelburg, den Haag, Breukelen en Rotterdam. Op een dag heen en weer met de trein, het gaat nog net. Ons land is toch nog best groot. En wat zijn die plekken die we met ons netwerk bezoeken verschillend...

Kate ter Horst

In Oosterbeek leek het er in september 1944 even op dat de oorlog bijna afgelopen zou zijn. Dat liep anders. De operatie die door Veldmaarschalk Montgomery was uitgedacht werd een drama. De geallieerden werden daar aan de Veluwezoom tegen de Rijn zo ongeveer in de pan gehakt. Via het laatste bruggenhoofd bij het middeleeuwse kerkje de de Rijn slaagden ze er niettemin in

om met dik 2500 soldaten in het duister van een maanloze nacht naar de 'veilige' zuidoever over te steken. Dat verhaal werd ons ter plaatse verteld, in de kerk en in de pastorie naast de kerk. Dat huis werd in de septemberdagen van '44 omgevormd tot een hospitaal voor vele tientallen geallieerde soldaten. De eigenares van toen, Kate ter Horst-Ariens was de gastvrouw. Haar dochter inmiddels een heel eind in de '80 woont nog steeds in het huis. Ze weet veel te vertellen over die tijd en wat daarna kwam.

De oude dorpskerk, is na de oorlog niet zo zeer gerestaureerd dan wel herbouwd, zo grondig was het oorlogsgeweld. De vogels fluiten. De novemberzon hangt laag boven de uiterwaarden. We laten ons als beraad fotograferen door een passant. En dan te bedenken dat het hier net zo'n desolate puinhoop was als je nu elke dag van Oekraïne ziet. Zou bidden voor de vrede nog gaan lonen?

Koude kerken

Sinds de energiecrisis is een warm huis geen vanzelfsprekendheid. Kamertemperatuur is bijgesteld tot een graad of 18, of minder. Gordijnen dicht en geen radiator aan in de niet gebruikte vertrekken. Ook onze kerken bezinnen zich. Een beetje dorpskerk verstookt mogelijk anderhalf duizend op een zondag, dat moet minder kunnen.

Korter preken

Duurzaamheid en energiegebruik waren dan ook het thema van de laatste ontmoeting van het Netwerk Citykerken Nederland, onlangs in de Martinikerk in Groningen. Alleen in de vergaderruimte boven in de librije is het behaaglijk, de rest van de kerk is steenkoud. Bij de vespers aan het eind van de dag komen er witte wolkjes uit onze mond.

Hoe verduurzamen we onze kerken? In de Grotekerk van Dordrecht zijn ze radicaal, daar hebben ze trouwens niet eens echte verwarming. Hooguit ijzeren voetplaten die door warm water worden verwarmd, maar ook die blijven dit jaar uit. De dominee wordt verzocht zijn preek in te korten en de hele dienst duurt niet langer dan drie kwartier.

Duurzaam erfgoed.

Maarten Vieveen, adviseur van Duurzaam Erfgoed is op deze studiemiddag onze informant. Hij neemt ons mee op de zoektocht naar maatregelen die passend zijn bij onze monumentale gebouwen. Want zonnecollectoren op een hoog gotisch kerkedak, kun je dat nou wel maken? Hoe isoleer je je ramen, die vol naden en kieren zitten. Pak je het glas in lood in in voorzetramen, en aan welke kant is het effect het minst lelijk? Hoe blijven we die immense ruimte warm stoken om het een beetje lekker te hebben zonder dat het orgel tot soep wordt gekookt? Zou je een kerk ook zo kunnen verwarmen als of je een warmtepijp in handen hebt: je verwarmt alleen de bezoekers, de ruimte laat je ongemoeid. Of doen we de kerken in de winter gewoon dicht, houden onze diensten in de Open Hof of Ontmoetingskerk in een buitenwijk, en stoken hooguit in de kerstnacht voor de miljoenen?

dekentjes

In Dom in Utrecht hebben ze al vast dekentjes aangeschaft, net als voor op het terras bij de horeca. Wordt wel een heel gedoe met het avondmaal, ieder met zijn dekentje achter zich aan... Kortom, de oorlog in Oekraïne en de crisis van het onbetaalbare gas inspireert ons nieuwe praktijken hoe we onze kerken zullen gebruiken.

Lege kerken

Ik stam nog uit de generatie die is opgevoed met de gedachte dat het een deugd is om de secularisatie zijn gang te laten gaan. De deuren en ramen open naar de grote gezamenlijke

wereld en je niet opsluiten in je confessionele zuil. We leven in het seaculum, schuil dan niet weg in je kerkelijkheid.

Christelijke omroep

Toen in ooit dominee werd in een dorp, kwam na een maand of wat een meneer langs met de constatering dat hij ontdekt had dat ik nog geen lid was van de christelijke omroep. Toen ik fier meldde dat ik dat ook zo wilde houden raakte ik een potentieel gemeentelid kwijt. In dat dorp rekenden de kerken zich rijk met hun aantallen kerkgangers, daar is inmiddels een fractie van over.

ontzuild

De tijden zijn veranderd. Verzuchtingen over onze verzuilde samenleving vragen om uitleg wat je zou bedoelen met 'zuil'. Ze bestaan nauwelijks meer. Bij elke nieuwe verkiezingsronde blijkt er wel een of twee nieuwe partijen met een rafelrand aan fans en meelopers, maar om die nu gelijk 'zuil' te noemen. Ook al is er zelfs een partij die denkt een eigen school in het leven te kunnen roepen...

We zijn dus geseculariseerd, meer dan welk land ook in ons Europa, lijkt het wel. Als buitenlanders ons land bezoeken heb je veel uit te leggen over al die leegstaande en herbestemde kerken, en hoe verantwoord het hergebruik al of niet is.

Oudekerk

Op een winterse middag ben ik in Amsterdam, loop na een studiedag door de stad. De Oudekerk in de binnenstad staat open, je kunt er in met je Museumkaart. Er is niets in de kerk wat je bepaalt bij een mogelijk liturgische functie, geen kandelaar, geen bijbel, geen liedboek, geen affiche over een voedselbank. Waar de avondmaalstafel stond staan nu onbestemde objecten in grauwe cementkleur. Een bij de balie meegegeven folder duidt de kunst als onderdeel van de verwerking van de koloniale geschiedenis. Zondags zetten ze een uurtje een tafel daar naast. En wat stoelen. Wat zijn ons kerken vandaag toch leeg.

Groet

Voor al mijn dierbare lezers: een mooie Adventstijd verder en ondanks alles dat onze aandacht bezighoudt, vruchtbare en vreedzame kerstdagen. Ook in 2023 blijf ik schrijven
Met hartelijke groet,

Bert Kuipers
tel 06 12553776
Westzeedijk 126b,
3016 AJ Rotterdam NL
www.bertkuipers.nl
bertkuipers@planet.nl